

Vår referens

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

040 - 25 25 54

Enligt Sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Högebjär med omgivande fäladsmarker i Lunds kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen fastställer att skötselplanen, daterade den 12 oktober 2006, för naturreservatet Högebjär med omgivande fäladsmarker i Lunds kommun skall gälla tills vidare.

Redogörelse för ärendet

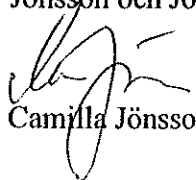
Länsstyrelsen har arbetat fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Högebjär med omgivande fäladsmarker i Lunds kommun. Naturreservatet bildades den 24 november 2006. Förslaget har remissbehandlats.

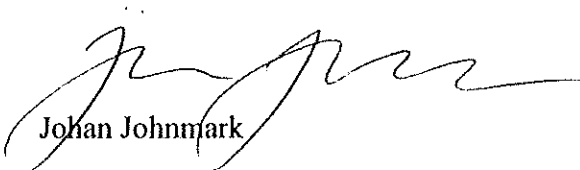
Skäl för beslut

Länsstyrelsen skall, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken m.m, fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga 2

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog naturvårdsdirektör Camilla Jönsson och Johan Johnmark, föredragande.

Camilla Jönsson

Johan Johnmark

fastställande av skötselplan

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Plusgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 22 55	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-25 22 55	5050-3739		

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

BESLUT

2006-11-24

2(2)

511-62192-06
1281-228

Bilagor:

Skötselplan för naturreservatet Högebjär med omgivande fäladsmarker
Hur man överklagar

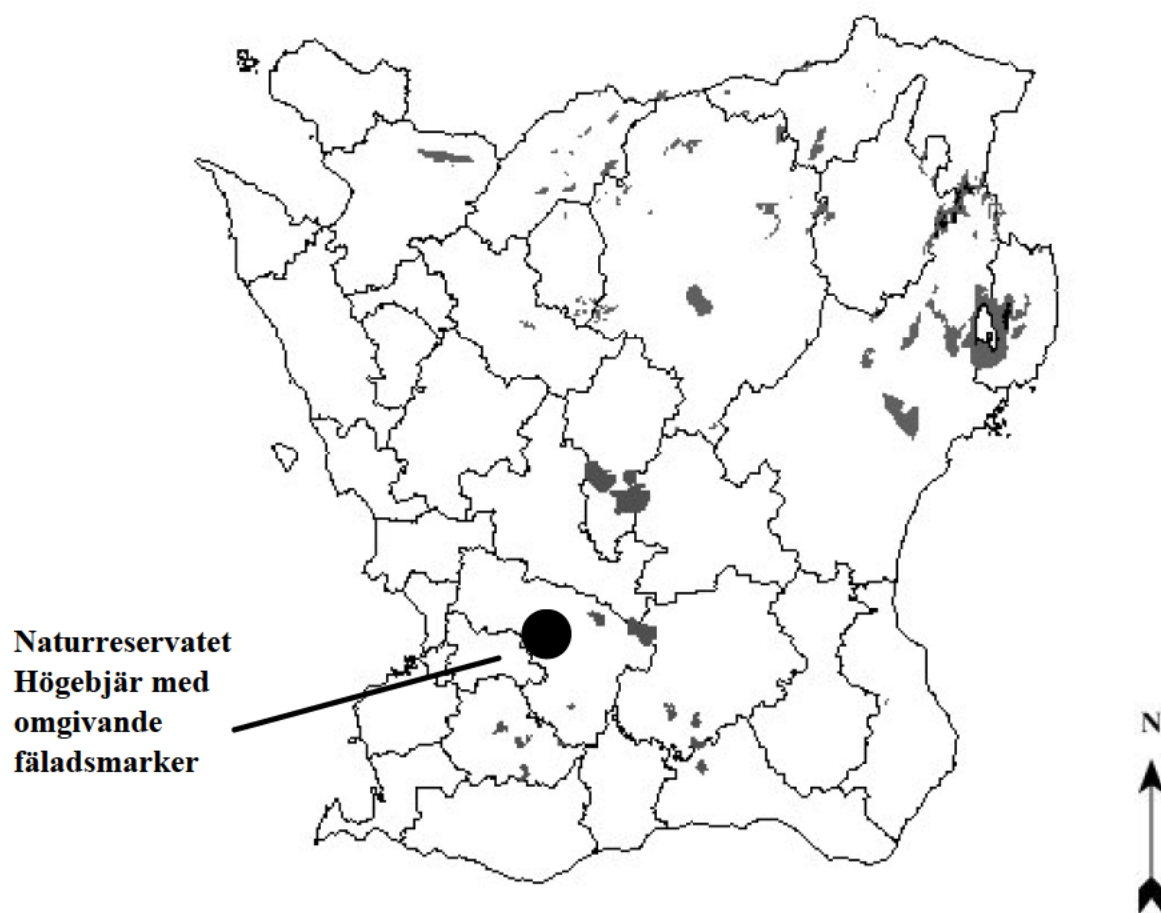
Skötselplan för naturreservatet

Högebjär med omgivande fäladsmarker

Lund kommun
Skåne län

Diarienummer	511-12265-06
Förslagsdatum:	2006-10-12
Titel:	Förslag till skötselplan för naturreservatet Högebjär med omgivande fåladsmarker
Utgiven av	Länsstyrelsen i Skåne län
Författare:	Johan Johnmark
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 lansstyrelsen@m.lst.se
Copyright:	Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan
Upplaga:	30 ex.
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne län
Tryckt:	Länsstyrelsen i Skåne län 2006
Omslagsbild:	Johan Johnmark

Översiktskarta med kommungränser och reservatets läge

Innehållsförteckning

1 Syftet med reservatet.....	6
2 Beskrivning av området.....	7
2.1 Administrativa data.....	7
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning.....	8
2.3 Områdets bevarandevärden.....	10
2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden.....	11
2.3.2 Biologiska bevarandevärden.....	11
2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden.....	13
2.3.4 Intressen för friluftslivet.....	14
3 Planerad markanvändning och skötsel.....	14
3.1 Övergripande bevarandemål	14
3.2 Generella åtgärder.....	14
3.3 Skötselområden.....	14
4 Mål och åtgärder för skötselområden.....	15
4.1 Skötselområde A (Ager), Åkermark, ca 2,36 hektar	15
4.1.1 Beskrivning	15
4.1.2 Skötselmål.....	15
4.1.3 Skötselåtgärder	15
4.1.4 konsekvenser av skötselåtgärderna	15
4.2 Skötselområde B (Betesmark), 25,54 hektar	16
4.2.1 Beskrivning	16
4.2.2 Skötselmål.....	16
4.2.3 Skötselåtgärder	17
4.2.4 konsekvenser av skötselåtgärderna	17
4.3 Skötselområde G, Stengärde, 0,17 hektar.....	17
4.3.1 Beskrivning	17
4.3.2 Skötselmål.....	17
4.3.3 Skötselåtgärder	18
4.3.4 konsekvenser av skötselåtgärderna	18
4.4 Skötselområde S, Skog, 0,47 hektar	18
4.4.1 Beskrivning	18
4.4.2 Skötselmål.....	18
4.4.3 Skötselåtgärder	18
4.4.4 konsekvenser av skötselåtgärderna	18
4.5 Skötselområde P, Parkeringsplats, 0,1 hektar.....	18
4.5.1 Beskrivning	18
4.5.2 Skötselmål.....	18
4.5.3 Skötselåtgärder	18
4.5.4 konsekvenser av skötselåtgärderna	19
5 Friluftsliv och turism.....	19
5.1 Allmän inledning	19
5.2 Utmärkning av reservatets gräns.....	19
5.4 Tillgänglighet, parkeringar mm.....	19
5.5 Renhållning och sanitära anordningar	19
6 Jakt.....	20
7 Tillsyn.....	20
8 Dokumentation och uppföljning.....	20
8.1 Uppföljning av skötselmål.....	20
8.2 Dokumentation av skötselåtgärder	21
8.4 Uppföljning av kostnader	21
10 Kostnader och finansiering	21
10.1 Ekonomisk utredning	21
10.2 Finansiering av förvaltningen	21
11 Källor.....	22
11.1 Litteratur	22
11.2 Kartor.....	22

11.2 Muntliga kontakter	22
12 Utdrag ur fastighetsregistret	23

BILAGOR

- 1. Skötselområden & anläggningar**
- 2. Röjningsplan för betesmarken, med prioriteringar**
- 3. Domsbilaga 2, tillhörande Dom från Miljööverdomstolen 4 oktober 2006**

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att

- bevara, utveckla och återskapa fäladsmark,
- bevara och utveckla de entomologiska värdena inom området,
- tillgodose allmänhetens intresse för att uppleva områdets natur samt informera besökarna om områdets naturmiljö.

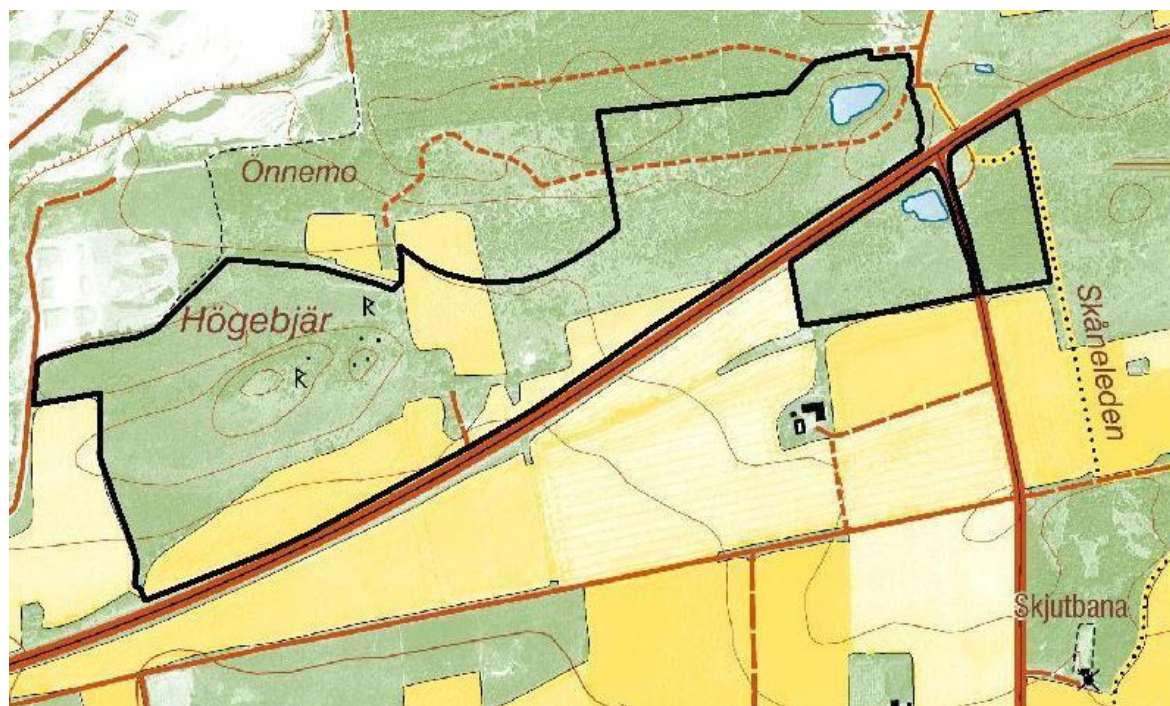

Fig 1. Reservatet är markerat med heldragen svart linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

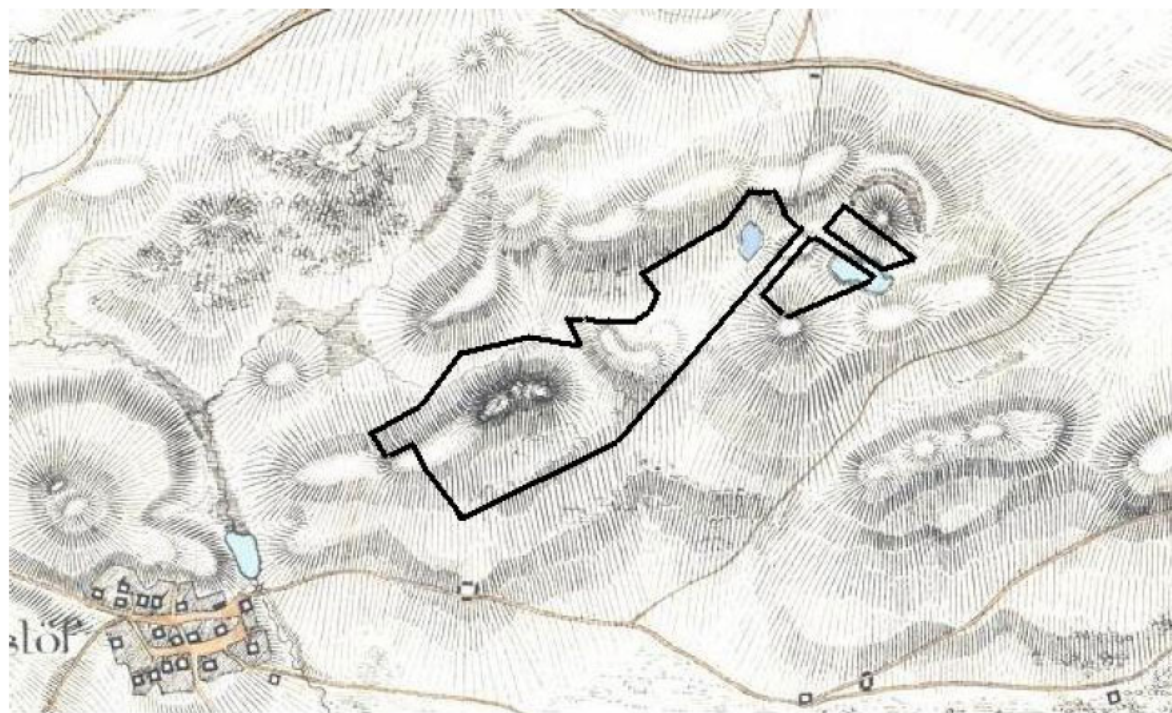
Namn	Högebjär med omgivande fäladsmarker	
Objektnummer	1012107	
Skyddsform	Naturreservat	
Beslutsdatum	2006-11-24	
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län	
Internationella åtaganden		
Län	Skåne	
Kommun	Lund	
Församling/socken	Dalby/Önneslöv	
Biogeografisk region	Kontinental	
Läge	Området är beläget ca 3 km sydost om Dalby i Skåne	
Kartblad	Topografiska kartan: 1C 2C Ekonomiska kartan: 2C 4j	
Gränser	Området är markerat med heldragna linjer på kartan på sidan 6.	
Koordinater	x: 1348500 y: 6171800	
Fastigheter och markägare	Önneslöv 38:3, AB Sydsten, Box 9115, 200 39 Malmö	
Servitut och nyttjanderätter	Reservatet utgör del av den 211 ha stora fastigheten Önneslöv 38:3. Servitut och nyttjanderätterna är många, bifogas till denna skötselplan.	
Arealer	Totalt 28,97 ha Land 28,64 ha Vatten 0,33 ha	
Markslag:	Betesmark	25,54 ha
	Åkermark	2,36 ha
	Skog	0,47 ha
	Separat stort stengärde	0,17 ha
	Parkeringsplats	0,1 ha
EU-prioriterade naturtyper och arter	Törnskata	
Rödlistade arter enligt artdatabanken	Kustgentiana (EN), granspira (NT), Svartfläckig blåvinge (VU), allmän metallvingesvärmare (NT), Bredbrämad bastardsvärmare (NT), liten bastardsvärmare (NT)	
Planförfattare	Johan Johnmark	

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

Högebjär med omgivande fäladsmarker ligger på Romeleåsens utlöpare mot Dalby. Området, som totalt är 29,3 hektar, har en utsträckning i väst-syd-väst – ost-nord-östlig riktning och begränsas i nordväst av AB Sydstens bergtäkt och i söder till större delen av väg 11.

Av den geometriska beskrivningen av Önnelövs socken år 1719 framgår att Högebjär med omgivande fäladsmarker ingick i ett större utmarksområde som delades med byarna Dalby och Hällestad. Önnelövs utmark karaktäriserades av mager ljungbevuxen fuktig stagghed med inslag av kärr. Utmarken var bevuxen med en och var rik på sten och tuvor. Tidigare hade den varit bevuxen med skog, men år 1719 fanns det endast några gamla vrak bokar kvar. Författaren Joh Åkerman har i "Försök till beskrivning öfver Hellestads pastorat , Lund 1828" framlagt att "ännu under 1700-talet levde i folkets minne erfarenheten om de vidsträckta lövskogar, vilka tidigare täckte Dalby och Sjötorps byars omfattande utmarker". –"De voro så täta att man med mycken möda kunnat färdas mellan Dalby och Hällestad". Orsaken till att de var så täta berodde på att de ingick i den kungliga jaktparken "vildtbanen". Av de geometriska beskrivningarna till Dalby och Önnelöv så framgår att "vildtbanen" inte omfattade Önnelöv socken, men beskrivningen ger en god bild om hur det sannolikt såg ut på Önnelövs utmarker på 1600-talets början.

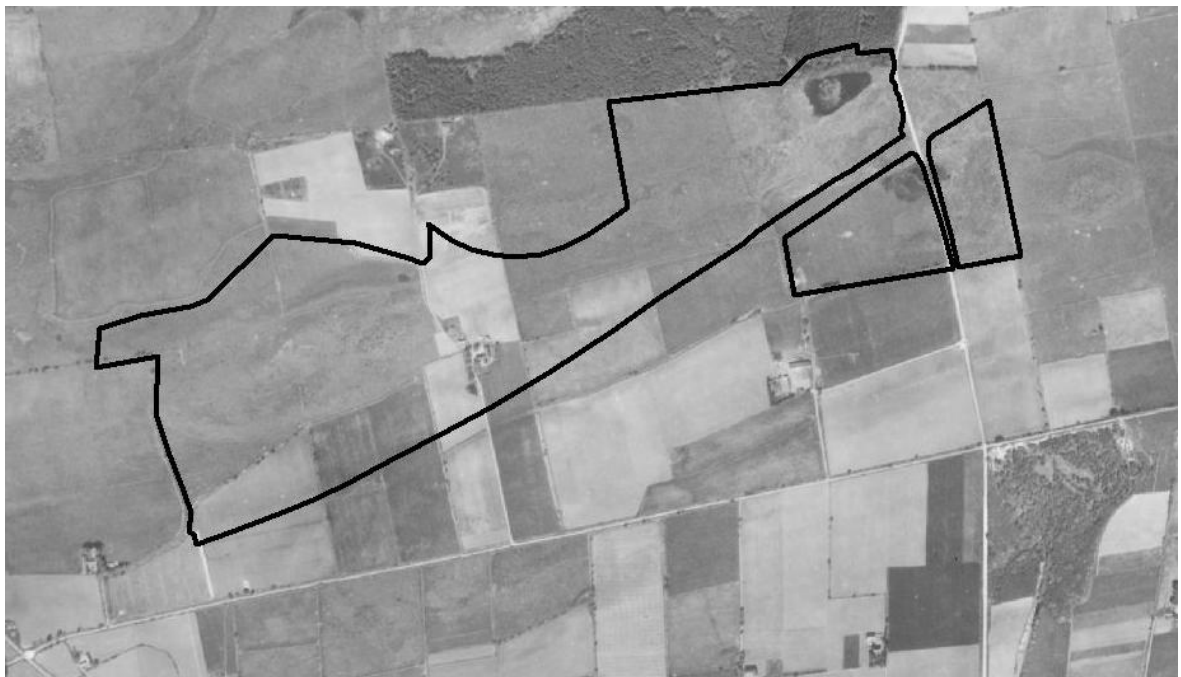
Önnelövs sämre ängsmarker utgjordes även de av stagghed med mycket sten och tuvor. Ängsmarkerna var bevuxna med en, ljung och salix. De plöjdes upp högst var 6:e år då havre såddes in. Avkastningen var mycket dålig.

Rekognosceringskartan från åren 1812-1820

Den Skånska rekognosceringskartan från åren 1812-1820 visar ett trädlöst landskap. De i den östra delen av reservatet liggande dammarna är markerade på kartan. Den östligaste dammen (som i dagsläget ligger söder om väg 11) var betydligt större.

Mårten Sjöbeck skriver i boken "Skåne –färdvägar och vandringsstigar utgående från stadsbanorna, år 1936", om de hedartade boskapsmarkerna som de senaste århundradena varit bevuxna med enris och ljung att –"det skånska naturskyddsarbetet har en stor och viktig uppgift att åt framtiden försöka bevara ett område av dessa naturpräglade betessamfälligheter, innan de slutligt läggas under plogen, exploateras av stenindustrin eller planteras med barrskog".

Flygbild från år 1947

På flygbild från år 1947 så var området fortfarande i princip trädlöst. Enar har börjat växa på Högebjär. Den lilla dammen norr om Högebjär syns tydligt. Dammarna i den östra delen av reservatet håller på att växa igen. En väg har dragit rakt över dammen (som i dagsläget ligger söder om väg 11). En större gård ligger inom reservatets gränser, strax öster om Högebjär.

På den topografiska kartan från år 1973 så har den stora gården rivits. Tre fritidshus har tillkommit längs stengärdet vid den nord-nordöstra av reservatsgränsen.

Ortofoto från år 2004

År 2006 utgörs större delen av området av igenväxande fäladsmark, samt en del odlad mark. Högebjärs norrsida är starkt igenvuxen med högresta enar av busktyp. I områdets östra delar har björk- och granplanteringar (5-6 meter höga) konkurrerat ut enen och markfloran. I de norra delarna finns högskog av främst björk och gran. De marker som flygbilden från år 1947 angav som uppodlade odlas fortfarande, dock ligger åkern mellan Högebjärsområdena i träda. Det finns fortfarande träd kvar på platsen som utmärker var den större gården har legat. Fritidshusen är sedan länge rivna, kvar finns bara övervuxna låga husgrunder.

2.3 Områdets bevarandevärden

Högebjär med omgivande fäladsmarker ligger inom ett område av riksintresse för naturvården, (N86 Hardeberga-Södra Sandby-Dalby-Krankesjöområdet). Riksintresset konstitueras av riksvärden inom geovetenskap, odlingslandskap (naturbetesmark (fäladsmark), äng, flora) och sjö (fauna). Högebjär med omgivande fäladsmarker gränsar till och ingår vad gäller området söder om väg 11 i Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen för vilket gäller särskilda skyddsbestämmelser enligt 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken.

Inom området finns cirka 14 hektar fäladsmark, d.v.s. enbevuxen naturbetesmark med lång beteskontinuitet och cirka 8,4 hektar igenvuxen f.d. fäladsmark samt cirka 5,8 hektar odlad mark. Fäladsmarkerna består av tre områden, som ligger som på ett pärlband. I väster, ligger fäladsmarksområdet Högebjär, cirka 9,1 hektar, vilket utgör ett klass 1 objekt (klass 1 är den högsta klassen och klass 4 den lägsta) i ängs- och hagmarksinventeringen. I mitten ligger resterna av östra Högebjär, ca 2 ha, ett klass 2 område i ängs- och hagmarksinventeringen. I öster, söder om väg 11, ligger det tredje fäladsmarksområdet vilket omfattar cirka 2,2 hektar. Det området är ett klass 3 objekt i ängs- och hagmarksinventeringen. Detta område utgör en viktig förbindelselänk för arternas

spridning mellan Högebjär och den närliggande Ugglarps fälad, ett cirka 65 hektar stort fäladsmarksområde. Inom reservatsområdet finns även våtmarker i form av fyra mindre dammar. Den odlade marken ligger mellan Högebjär och väg 11.

De tre fäladsmarksområden har sedan år 2001 omfattats av åtgärdsplaner där statliga medel utgått för att bevara fäladsmarkerna med dess flora och fauna. Trots detta har i princip inga röjningsinsatser utförts.

2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Högebjär utgörs av en drumlin i väst-syd-väst – ost-nord-ostlig riktning. Denna i terrängen markerade höjdsträckning utgör ett insynsskydd mot angränsande täktverksamhet samtidigt som höjdområdet exponeras för besökare och förbifarande på väg 11.

Norra sidan av drumlinen, Foto Johan Johnmark

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Fäladsmarker var förr ett karaktäristiskt inslag på Romeleåsen. Idag återstår i storleksordningen 1 % av dessa fäladsmarker. Det är en viktig samhällsuppgift att bevara dessa fäladsmarker, dels för deras kulturarv och dels för de höga naturvärden som ofta är kopplade till dem. Lunds kommun har under flera år aktivt arbetat med att restaurera igenväxta fäladsmarker. På uppdrag av Lunds kommun har Lunds universitet inventerat 37 stycken fäladsmarksområden i kommunen. Resultaten visar att Högebjärsområdet överlägset hyser flest fjärilsarter, 26 stycken, varav 5 är rödlistade enligt Artdatabanken. Medelvärde för de inventerade fäladsmarksområdena var 11 fjärilsarter varav 0,9 är rödlistade.

Bland de rödlistade och sällsynta fjärilsarterna inom Högebjärsområdet finns bl.a. av en stor population av den enligt Artdatabanken klassade sårbara (VU) svartfläckiga blåvingen.

Totalt påträffades 36 stycken individer. Man fann även 183 stycken individer av den sällsynta hedpärlemorfjäril (tidigare benämnd bastadpärlemorfjäril). De totala populationsstorlekarna inom området är troligen betydligt större då inventeringen enbart skedde längs transekter. Rapporten visar att den svartfläckiga blåvingen endast finns inom Högebjärsområdet medan hedpärlemorfjäril även påträffades med ett enda exemplar på en annan fäladsmark.

Svartfläckig blåvinge är särskilt prioriterad i landets naturvårdsarbete. Naturvårdsverket utarbetar, på uppdrag av Regering och Riksdag, ett åtgärdsprogram för bevarande av svartfläckig blåvinge. Åtgärdsprogram upprättas enbart för de mest hotade och internationellt viktigaste arterna i landet. Syftet är att öka förutsättningarna för att arten ska överleva genom att bevara dess livsmiljö.

Rödfransad Björnsinnare, *Diacrisia Samio*
Foto Johan Johnmark

Fröställningar av Backsippa *Pulsatilla vulgaris*
Foto Johan Johnmark

Även de på rödlistan missgynnade arterna (NT) som allmän metallvingesvärmare, bredbrämad bastardsvärmare och liten bastardsvärmare har en stark ställning inom området, men är i de övriga 37 områdena sporadiskt förekommande.

Hävdberoende växtarter som finns i Högebjärsområdet är blåsuga, slättergubbe, darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, jordtistel, slätterfibbla, gråfibbla, stagg, jungfrulin, backtimjan, svinrot, kattfot och backsippa (fridlyst) samt orkidéerna Sankte Pers nycklar (fridlyst) och ängsnycklar (fridlyst). Inom området växer även granspira (NT). Vidare har den rödlistade och starkt hotade kustgentianan (EN) påträffats. Inom fäladsmarken söder om väg 11 finns bl.a. de hävdberoende växtarterna blåsuga, stagg, svinrot och backsippa.

Vid inventeringen av fäladsmarksområdena eftersöktes 38 olika hävdberoende växtarter. På Högebjär med omgivande fäladsmarker finns minst 17 av dessa arter. Medelvärde för de inventerade fäladsmarksområdena var 4,4 stycken.

I Högebjärsområdet finns också törnskata, som är en Natura 2000 art enligt fågeldirektivet, annex 1. Enligt Skånes Ornitologiska Förening kommer även buskskvätta, stenskvätta och hämpling, som alla har ogynnsam utvecklingstrend att gynnas.

Länsstyrelsens slutsats är att fäladsmarkerna inom Högebjärsområdet med omgivningar är en av de viktigaste lokalerna i Sverige för fjärilsarter, som är beroende av fäladsmarker. I området finns även många hävdberoende växtarter, vilket är ovanligt i sydvästra Skåne.

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom Högebjär finns ett fem gravrösen från järnåldern dokumenterade. Vidare finns ett område med fossil åkermark strax söder om Högebjär. Området har sedan mycket lång tid tillbaka brukats som fäladsmark.

Helröda sträck = stengärden, röda flaggor = gravar, röda fyrkanter = husgrunder

I beskrivande text till geometriska kartan från 1719 så omnämns att det ”tillförne varit stor skoug” men nu finns det endast några gamla ”bökestubbar af oduglige trään” i området som när de ”effter hand nederfaller till intet duger, utan bränne”. Detta tyder på att bokarna bör ha varit en 150-200 år gamla. Slutsatsen är att området utgjordes av skog på mitten av 1500-talet, varav de sista resterna återstod vid 1700-talets början. På 1700-talet utnyttjades marken allt intensivare, buskskiktet höggs troligen bort, varför bokföryngringen upphörde. På 1800 talet blev markutnyttjande än intensivare och all användbar åkermark nyttjades.

Områdets troliga utseende på slutet av 1700-talet
till mitten av 1900-talet, Foto Johan Johnmark

På 1900-talet har området utnyttjats för bete och åkerbruk. I början av 2000-talet kvarstår åkermarken samt bete i vissa delar medan större delen av området åter håller på att skogkläddas.

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Högebjär ingår i ett större område som utpekats som riksintresse för friluftslivet. Intresseaspekterna är strövande, vandring, cykling, turåkning på skidor och bär- och svampplockning i första hand samt naturstudier och kulturstudier i övrigt. Urvalskriterierna är ett variationsrikt landskap med åsar, skogsmarker, fäladsmarker och öppna betesmarker. Förutsättningarna för att områdets värden skall bestå är att bevara de allemansrättsliga områdena. Vandringsleden "Skåneleden" angränsar direkt till östra delen av området.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål

Bevara, utveckla och återskapa fäladsmark.

3.2 Generella åtgärder

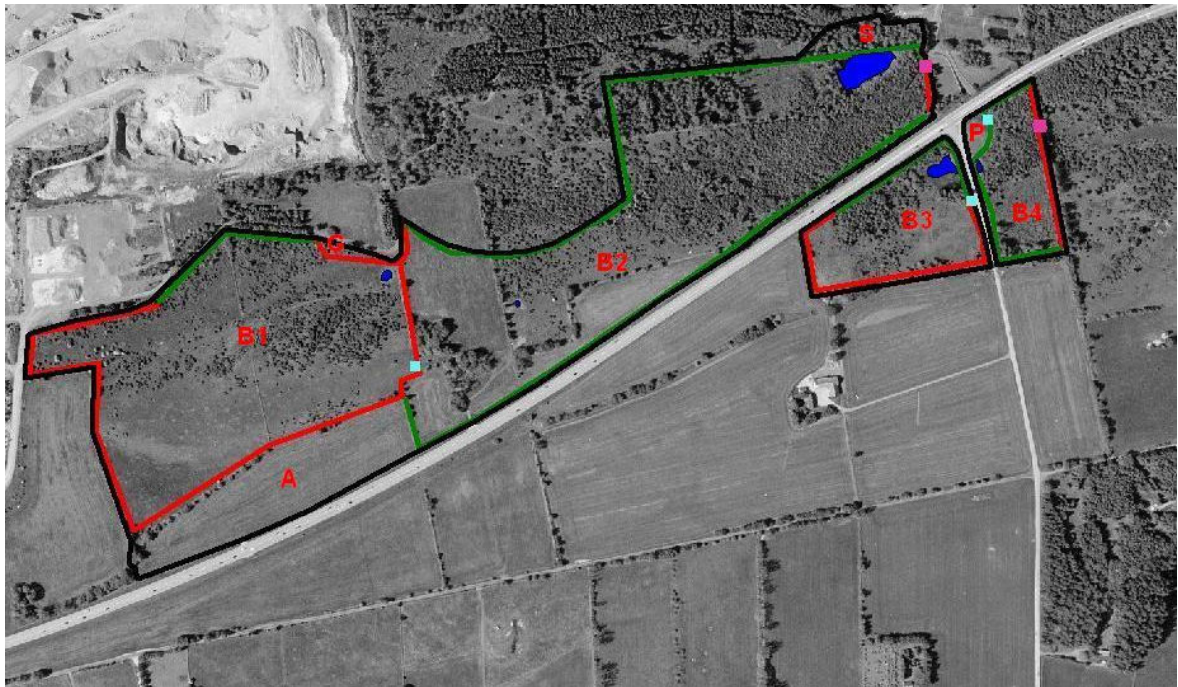
Löpande: Rökning av buskar och träd, årlig betesdrift.

3.3 Skötselområden

Naturreseptatet har delats in i fyra olika skötselområden, som kräver olika skötselåtgärder.

- Skötselområde A (åkermark)
- Skötselområde B (betesmark)
- Skötselområde G (gärde)
- Skötselområde S (skog)
- Skötselområde P (parkering)

4 Mål och åtgärder för skötselområden

Rött sträck = befintligt stängsel, Grönt sträck = nytt stängsel år 2007, Bokstäver (A, B, G, P, S) = skötselområden, rosa kvadrat = befintlig stängselövergång, Ljusblå kvadrat = ny stängselövergång år 2007, Blåa områden = befintliga vatten.

4.1 Skötselområde A (Aager), Åkermark, ca 2,36 hektar

4.1.1 Beskrivning

Område som varit åkermark i minst 60 år. Besprutning sker med ogräsmedel.

4.1.2 Skötselmål

Åkermark. Om marken i framtiden ej avses brukas som åker längre, ska områdena övergå till betesmark, se skötselområde B. Ambulerande åkerbruk i syfte att gynna trädesmarkflora ska tillåtas då i området.

4.1.3 Skötselåtgärder

Fortsatt åkermark. Besprutning med ogräsmedel får ske, dock måste särskild hänsyn tas till vindriktningen, så att medel ej blåser mot fäladsmarken, vidare bör det yttersta körvarvet mot fäladsmarken ej besprutas. Besprutning med insektsskadande medel får ej ske.

4.1.4 konsekvenser av skötselåtgärderna

Området behåller sin öppna karaktär, vilket är eftersträvänsvärt. Det faktum att Högebjär med omgivande fäladsmarker i dagsläget hyser en sådan rik fjärilsfauna, trots besprutning av åkermarken under decennier med ogräsmedel, talar för att en fortsatt medelsanvändning kan accepteras.

4.2 Skötselområde B (Betesmark), ca 25,54 hektar

4.2.1 Beskrivning

Området består av fäladsmark (22,06 ha), mer eller mindre igenvuxen samt områden som under minst 60 år har varit åker (3,48 ha) och som ska återgå till fäladsmark.

4.2.2 Skötselmål

Bevara, utveckla och återskapa fäladsmark. Målet är att återskapa det utseende som området hade på 1600-talets slut. Det är det stadium som länsstyrelsen bedömer att området innehade störst biologisk mångfald. Området skall bestå av öppen mark, men en dynamik av olika busk (en, salix, hassel, rosor och idegran) och träd (björk, bok, tall, asp, fågelbär och ek) arter. Träd skall tillåtas växa upp i buskagen. Gran och bergtall skall genomgående avverkas. I gränsen mot bergtäkten kan täta buskage och trädriddåer accepteras, då de kan förhindra att fjärilar flyger ut över den framtida täktsjön. Området ska betas med nöt och eller hästar. Området får ej betas med får. Ur växtarters bevarandesynpunkt är det bättre att göra uppehåll med betet under några år än att låta får beta markerna. Vinterbete får ej ske. Betesmarken är indelad i fyra betesområden (fållor). Två av fållorna ligger norr om väg 11, genom att dela in området i fållor kan man styra betet. Om det norra området enbart hade varit en fålla är risken uppenbar att de lågavkastande markerna, vilka ur bevarandesynpunkt är de mest intressanta, ratas av betesdjuren. Djur som behandlats med avmaskningsmedel som avermectiner eller liknande preparat får först efter en karenstid beta i området, eftersom avmaskningsmedel slår ut den dynglevande insektsfaunan.

För att nå detta skötselmål bör successiv avverkning av framförallt björk och en ske. Inom området växer idag mycket rikligt med björk, ett framtida riktvärde för björk i olika åldrar (plantor undantagna) bör vara 30 stycken inom hela reservatet. Bok bör gynnas i hela reservatet, ett framtida riktvärde om 25 stycken inom reservatet bör eftersträvas. Inom området finns ett fåtal fågelbär och tallar ett framtida riktvärde om 10 stycken av vardera bör eftersträvas. Det finns även begränsat antal unga ekar inom området, dessa bör sparas och gynnas. Ett framtida riktvärde bör vara 10 stycken inom området. Avverkat virke tillfaller markägaren. Avverkningsrester, klenstammar och ris ska flisas och transporteras bort. Vissa mängder kan tillåtas ligga i mindre upplag för att gynna nedbrytningsorganismer.

För att gynna kustgentiana (EN) inom området ska växten först inventeras (blommar september – oktober). Om det enbart finns i ett fåtal exemplar, d.v.s. ej gynnsam bevarandestatus, ska aktiv fröspridning ske inom Högebjär till substrat som passar arten (se artdatabankens artfaktablad).

För att gynna svartfläckig blåvinge skall timjan utplanteras inom de områden som är röjda. Ett riktvärde för utplanteringen är 50 stycken plantor. Timjanen ska ha lokal härkomst, lämpligen tas plantor från området som skall bli täkt.

4.2.3 Skötselåtgärder

År 2007-2008 inhängning av betesmarken och påbörjat bete med nöt och eller häst, uppförande av tre stängselövergångar, uppsättning av två skyltar samt borttagande av obrukbara eller ej längre lämpliga stängseldragningar samt anordna djurgenomgång i stengärdet (östra hörnet av den gamla kilformade åkermarken norr om väg 11).

Karta med markerade stängsel (bruna) som bör plockas bort.

År 2007-2015 restaurering och återskapande av fäladsmark. Rövningarna påbörjas år 2007 inom de områden som har höga bevarandevärden. Därefter utvidgas rövningarna till omkringliggande marker, i enlighet med bilaga 2 till denna skötselplan. Återskapandet av fäladsmark ska få omfatta markarbeten, grävningar, utläggning av sten, planteringar, etc. År 2015 och framöver, kontinuerlig hävd och rövning vid behov.

4.2.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

Arter som gynnas av bete och ett öppet mosaiklandskap med inslag av en, hassel, björk, bok, tall, salix och ek kommer att gynnas framför ett slutet björklandskap. De hotade fjärilsarterna kommer att öka i antal. Fåglar som törnskata, grönfink, hämpling och gulspurv kommer att gynnas.

Ett återförande av åkermarken till fäladsmark kommer på sikt att gynna fäladsmarks floran och faunan och fungera som spridningskorridor mellan områdena.

4.3 Skötselområde G, Stengärde, 0,17 hektar

4.3.1 Beskrivning

Ett större stengärde som ligger norr om Högebjär. Det synes inte finnas någon anledning att flytta det nyuppsatta stängslet, så att stengärdet kan ingå i betesmarken.

4.3.2 Skötselmål

Stengärde med solbelyst söderslänt.

4.3.3 Skötselåtgärder

Om söderslanten av gårdet växer igen med buskar bör dessa röjas bort. Buskar uppe på stengärdet kan stå kvar.

4.3.4 konsekvenser av skötselåtgärderna

En solbestrålad varm sydslänt bibehålls, vilket gynnar övervintrande reptiler och groddjur.

4.4 Skötselområde S, Skog, 0,47 hektar

4.4.1 Beskrivning

I nordöstra delen av reservatet, norr om dammen, står ett 15-tal aspar och ett fåtal alar. Bete i detta område är ej att eftertrakta, dels pga. områdets skogliga karaktär, dels att området fungerar som avskärmning mot närliggande bebyggelse.

4.3.2 Skötselmål

Skogsmark

4.4.3 Skötselåtgärder

Skogliga åtgärder som bör vidtas är att tillse att volymtillväxt av asp kan ske. Ett riktvärde om 10 aspar bör eftersträvas. Avverkning av asp ska ske genom ringbarkning. Trädet skall stå kvar och sedermera tillåtas att bli en låga. Maximalt en asp per år bör ringbarkas, vilket medför kontinuerlig tillförsel av nydöd ved.

4.4.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

Asparna kan framöver fungera som boträd för bl.a. spillkråka, vilken finns i omgivningen.

4.5 Skötselområde P, Parkeringsplats, 0,1 hektar

4.5.1 Beskrivning

En parkeringsplats kommer att iordningställas av Vägverket under år 2006. Detta är en kompensation för det intrång en ny markväg inom reservatet orsakar, vilken har sin uppkomst genom att vägverket gör 2+1 väg av väg 11. Marken där parkeringsplatsen ska placeras är sedan tidigare starkt påverkad av vägbyggnationen av väg 11. Vidare har området används som upplagsområde för röjningsavfall i samband med nyligen genomförd gångbanebyggnation. Röjningsresterna är numera bortförda. I direkt anslutning till parkeringsplatsen finns det möjlighet att via en gångtunnel under väg 11 ta sig säkert till det norra reservatsområdet.

4.5.2 Skötselmål

Parkeringsplats.

4.5.3 Skötselåtgärder

Underhåll av parkeringsyta. Röjning av snö.

4.5.4 konsekvenser av skötselåtgärderna

Det finns möjlighet att parkera med bil året om inom reservatet, vilket underlättar tillgängligheten till området.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Högebjär ingår förvisso i ett område som är av riksintresse för friluftslivet, men Högebjär angränsar även direkt till en pågående täktverksamhet.

Täktverksamhet är en verksamhet som innebär sprängning och krossning av sten. Risken för stenkast från täktverksamheten in på Högebjärsområdet kan ej uteslutas, även om Länsstyrelsen föreskrivit förbud däremot. All sprängning skall föregås av signal, tydligt hörbar 500 meter från verksamhetsområdesgränsen. Sprängning får endast ske vardagar mellan kl. 08.00 - 16.00. Länsstyrelsen anser att besökare skall göras uppmärksamma på att sprängverksamhet sker inom det angränsande täktområdet.

5.2 Utmärkning av reservatets gräns

Gränsutmärkning skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) 2002. Därefter bör utmärkningen kontrolleras vart tredje år och kompletteras vid behov.

5.3 Information

Två stycken informationsskyltar sätts upp år 2007, en vid parkeringen och en vid den befintliga grinden till det norr om väg 11 liggande reservatsområdet. Skyltarna underhålls vid behov.

5.4 Tillgänglighet, parkeringar mm

Vägverket håller på att iordningställa parkeringsplats för tre bilar. Skånetrafikens bussar kommer att göra uppehåll vid ny hållplats längs med väg 11, mellan reservatets norra del och södra del.

5.5 Renhållning och sanitära anordningar

Behov av markerade stigar, sanitära anordningar och soptunnor föreligger ej, då länsstyrelsen med anledning av riskerna med den närliggande täktverksamheten inte vill uppmana till rekreation i området. När täktverksamheten är avslutad bör detta omprövas.

6 Jakt

Föreskrifterna gäller ej för innehavare av jakträtten inom reservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

7 Tillsyn

Förvaltaren är tillsynsmyndighet för området.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av skötsel mål

8.1.1. Skötsel mål åkermark. Kontroll vart tredje år om åkermarken utgörs av åkermark.

8.1.2. Skötsel mål betesmark. Syfte: bevara, utveckla och återskapa fäladsmark:

Årlig övervakning av kustgentiana (EN) och granspira (NT). Omprövas då bestånden bedöms som livskraftiga inom reservatsområdet.

Årlig övervakning av häckande törnskator.

År 2015 ska följande riktvärden eftersträvas, för området som helhet.

Björk 30 stycken

Tall 10 stycken

Bok 25 stycken

Asp 10 stycken

Fågelbär 15 stycken

Ek 10 stycken

Gran 0 stycken

Bergtall 0 stycken

Syfte: bevara och utveckla de entomologiska värdena inom området.

Uppföljning, året efter utplantering av timjan skett, hur plantorna har klarat vintern.

Stödplantering ska vidtas om det är befogat. Årlig övervakning ska ske, hur de hotade insekterna (Svartfläckig blåvinge (VU), allmän metallvingesvärmare (NT), Bredbrämad bastardsvärmare (NT) och liten bastardsvärmare (NT)) reagerar på röjningar och andra sköselförändringar. Övervakningen ska främst inriktas på svartfläckig blåvinge. Omprövas då bestånden bedöms som livskraftiga inom reservatsområdet.

8.1.3. Skötsel mål: Stengärde med solbelyst söderslänt. Kontroll vart tredje år.

8.1.4. Skötsel mål: Skogsmark. Syfte: bevara och utveckla de entomologiska värdena inom området. Kontroll vart tredje år att ringbarkning utförts och att volymtillväxt gynnats.

8.1.5. Skötsel mål: Parkeringsplats. Syfte: tillgodose allmänhetens intresse för att uppleva områdets natur samt informera besökarna om områdets naturmiljö.

Löpande tillsyn att parkeringsplatsen fungerar för ändamålet.

Årlig kontroll av naturreservatets informationsskyltar avseende slitage och behov av uppdatering.

8.2 dokumentation av skötselåtgärder

Dokumentation ska ske vilket år röjningsåtgärder genomförs och var röjning skett. Vidare ska dokumentation ske av vilka tidsperioder respektive betesområde betas.

8.4 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

9 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

10 Kostnader och finansiering

10.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

10.2 Finansiering av förvaltningen

Förvaltaren ansvarar för (ev bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- röjning av buskar och träd (tidigast från den 1 januari 2025, beroende på täktverksamhetens verksamhetsperiod)
- Ringbarkning av asp,
- utmärkning och underhåll av reservatets gränsutmärkning (4300 meter),
- tillverkning och underhåll av informationsskyltar (2 styck),
- övervakning av florans och faunans utveckling,
- inventering och aktivt spridande av kustgentiana (frön),
- uppföljning av skötselåtgärderna,
- tillsyn av reservatet.

Markägaren ansvarar för (ev bekostar):

- röjning av framförallt björk och en inom området (2006 till tidigast den 31 december 2024, beroende på täktverksamhetens verksamhetsperiod)
- nyanläggning av stängsel (2490 meter) och stängselgenomgångar (2 st)
- bete med nöt och eller hästar samt djurtillsyn inom skötselområde B,
- borttagande av 1060 meter obrukbart taggträdsstängsel,
- efter samråd med Länsstyrelsen anordnande av djurgenomgång i ett stengärde (östra hörnet av den gamla kilformade åkermarken norr om väg 11).
- underhåll av stängsel,
- ev. anskaffning av elstängsel- och vattenaggregat,
- ev underhåll av samt abonnemangs- och elförbrukningsavgift för elstängselaggregat,
- ev underhåll av samt anordnade av vatten till vattenaggregatet,
- Ombesörja inplantering av cirka 50 plantor av timjan. De skall bestå av lokalt material och bör tas från området som ska bli täkt.

Vägverket ansvarar för (ev bekostar):

- Skötsel och underhåll av parkeringsplatsen.

11 Källor

11.1 Litteratur

Beskrivning till Geometriska kartan från 1719, Önneslövs by

Beskrivning till Geometriska kartan från 1719, Dalby by

Beskrivning till Geometriska kartan från 1719, Hällesta by

Riksantikvarieämbetet, UV Syd Rapport 2003:13, Gravrösen och odlingslämningar
Önneslöv 38:3 m.fl.

Tekniska förvaltningen, Park och natur, Lunds kommun. Restaurerade fäladsmarker på Romeleåsen – uppföljning av effekter på kärlväxter och dagaktiva fjärilar. Erik Öckinger och Anna Eriksson, Ekologiska institutionen, Lunds Universitet, 2004

11.2 Kartor

Geometriska kartan från 1719 över Önneslövs by

Geometrisk karta från 1786 över Dalby by

Skånska Rekognosceringskartan från 1812 (II. Ö. 206)

Flygbild från 1947

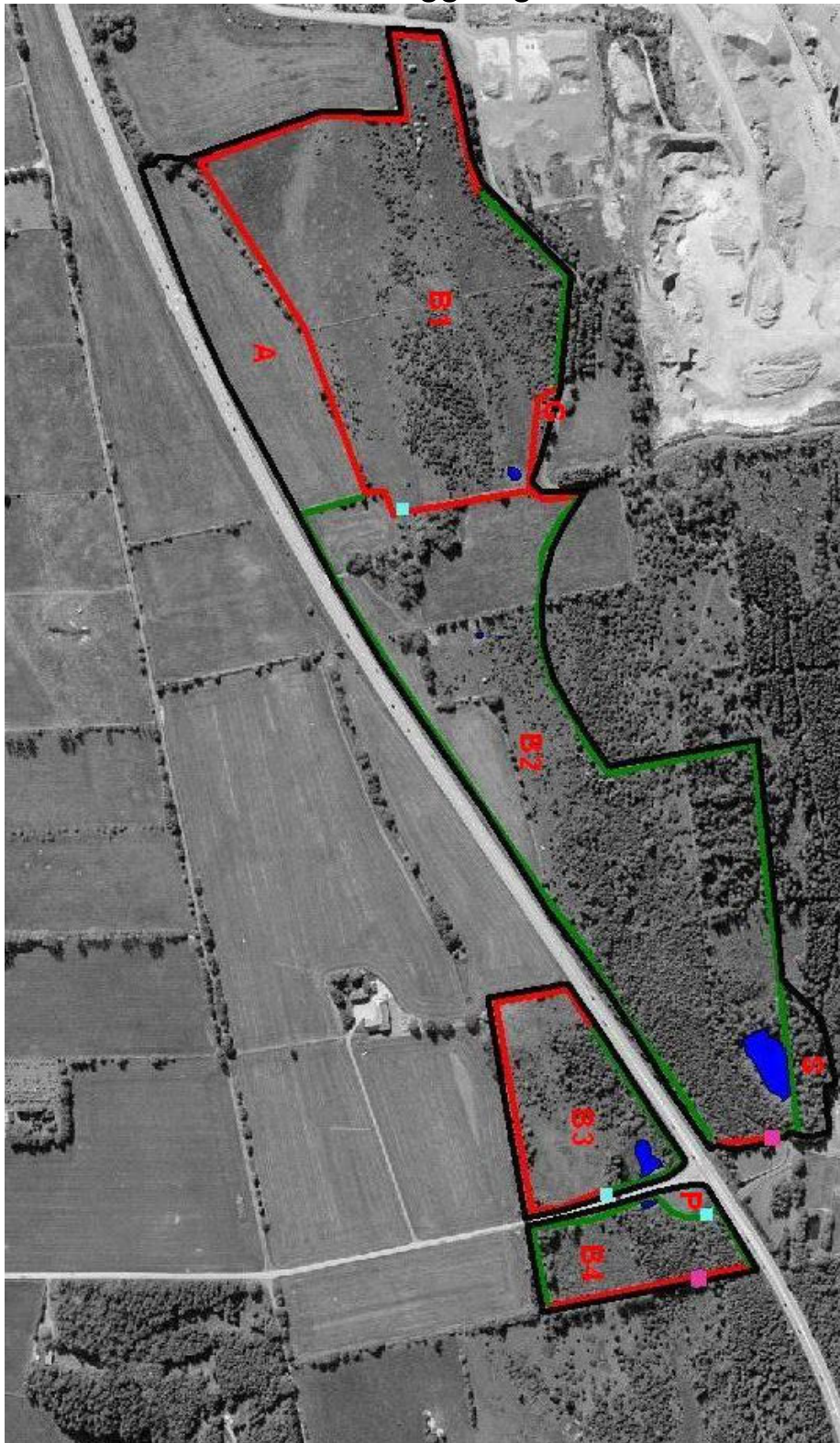
Flygbild från 2004

11.3 Muntliga kontakter

Stig-Lennart Sjöberg, Johan Dahlberg, Gudrun Berlin; Länsstyrelsen i Skåne län.

Bilaga 1

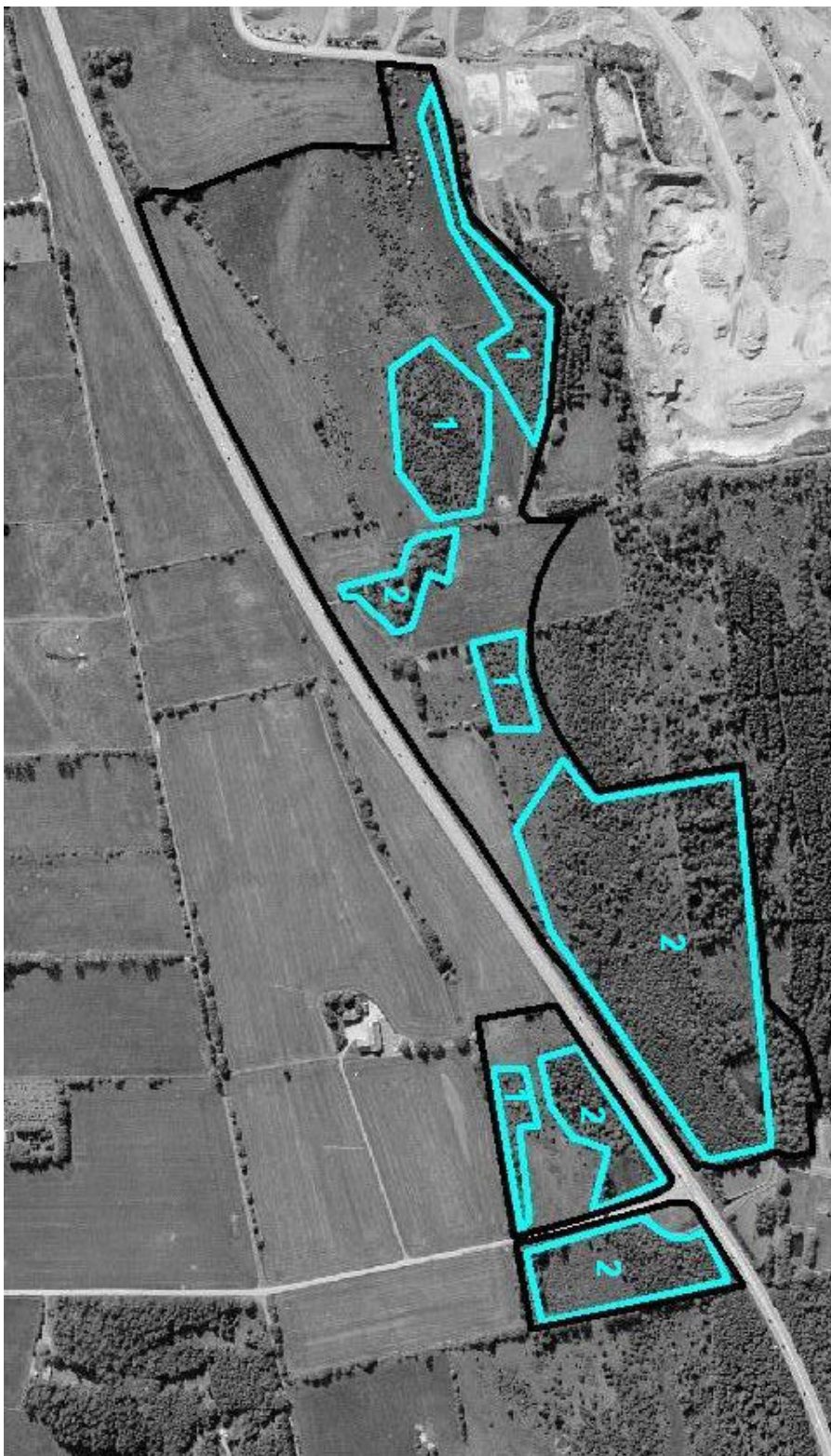
Skötselområden och anläggningar

Rött sträck = befintligt stängsel, Grönt sträck = nytt stängsel år 2007, Bokstäver (A, B, G, P, S) = skötselområden, Rosa kvadrat = befintlig stängselövergång, Ljusblå kvadrat = ny stängselövergång år 2007, Blåa områden = befintliga vatten.

Bilaga 2

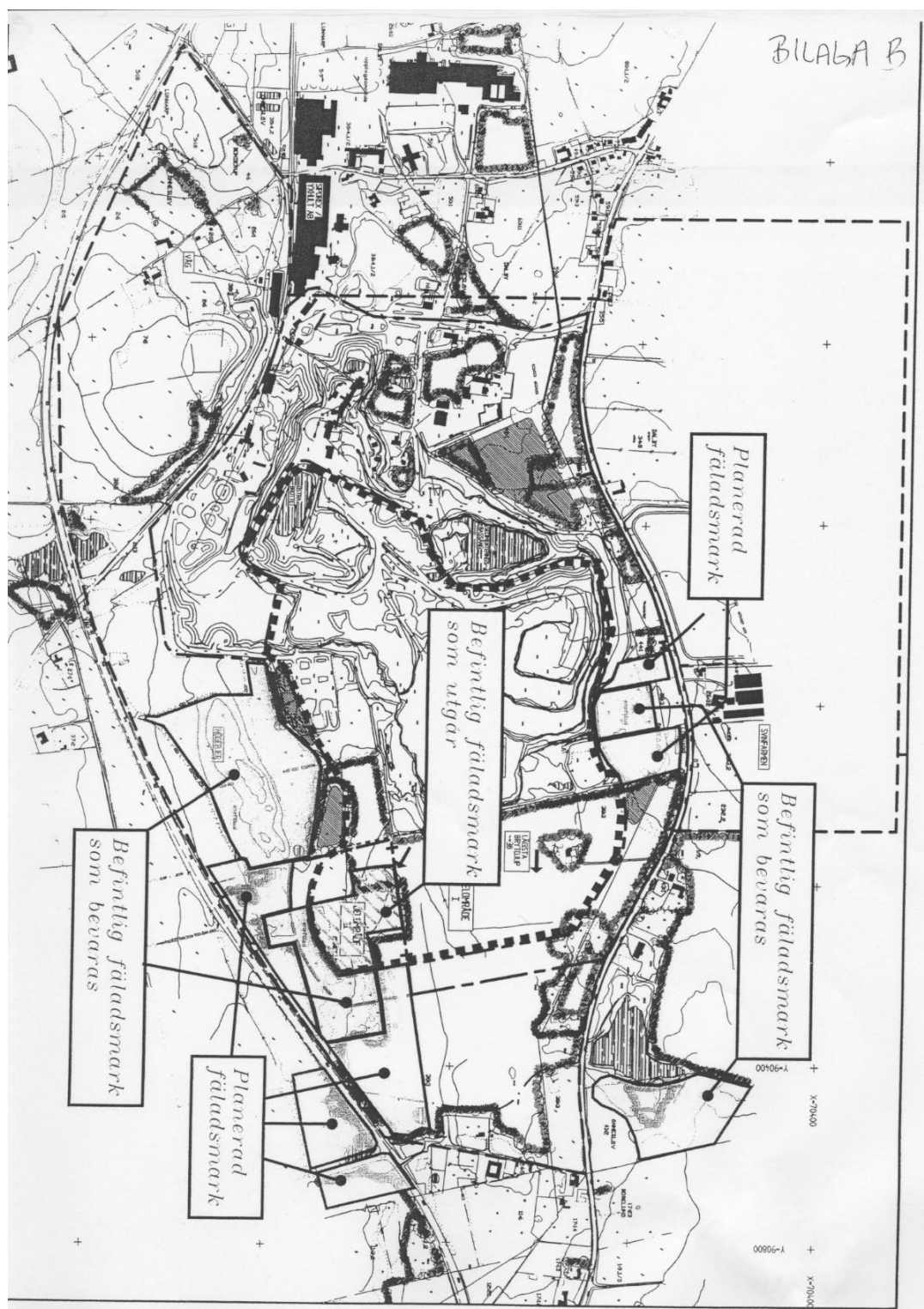
Röjningsplan för betesmarken, med prioriteringar

Prioritet 1- Högebjär, området norr om Högejär, S om väg 11, sydväst delen.

Prioritet 2- NÖ delen norr och söder om väg 11, S om väg 11 Ö delen, det gamla gårdsområdet.

Bilaga 3
Domsbilaga B, Miljööverdomstolen beslut den 4 oktober 2006

Naturreseptatet Högbejär med omgivande fäladsmarker i Lunds kommun har som syfte att bevara, utveckla och återskapa fäladsmark. En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.